

Täysistunto

Torstai 28.4.2022 klo 16.00—18.13

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 59/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 4 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia siten, että työ- ja elinkeinotoimisto voisi tarjota yritykselle valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Valmennus olisi siihen osallistuville yrityksille maksutonta. Palvelun hinta katsottaisiin palvelua käyttävän yrityksen de minimis -tueksi. Lakimuutoksella mahdollistettaisiin myös vuosina 2019—2021 valtakunnallisena hankkeena toteutetun Työllistä taidolla -palvelun vakinaistaminen osaksi työ- ja elinkeinopalveluja.

Esityksen tarkoituksena on tukea yritysten kasvua ja madaltaa yksinyrittäjien ja mikroyritysten rekrytointikynnystä ja sitä kautta nostaa työllisyysastetta. Pienimmillä yrityksillä on usein haasteita löytää resursseja, kehittää rekrytointi- ja työnantajaosaamistaan. Rekrytointeja pidetään usein isona riskinä. Niitä voidaan tehdä sattumanvaraisesti, tai ne voivat epäonnistua. Työvoiman hankkimisen tavat ovat lisäksi nykyään moninaiset. Monet yrittäjät tarvitsevat tietoa, rohkaisua ja apua päästäkseen työnantajuuden alkuun.

Lakiesityksessä ehdotetun, ensisijaisesti kasvuhakuisille yksinyrittäjille ja mikroyrityksille suunnatun valmennuksen tavoitteena on vahvistaa yritysten rekrytointiosaamista sekä työvoiman hankintaan liittyvää osaamista ja työnantajaosaamista. Valmennus olisi lyhytkestoista, kevyttä ohjausta ja tukea, jotka olisi räätälöity yrittäjän tai yrityksen tarpeiden mukaan.

Ehdotetun lakimuutoksen johdosta ei esitetä lisättäväksi työllisyysmäärärahoja, vaan toiminta rahoitettaisiin kohdentamalla uudelleen olemassa olevia resursseja. Lisäksi tarvittavista tietojärjestelmäratkaisuksista aiheutuisi jonkin verran kustannuksia, joiden määrä ja rahoitus tarkentuisivat myöhemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2022 vp

Työllisyysvaikutuksia voidaan arvioida Työllistä taidolla -palvelun aiempien tulosten perusteella. Hankkeessa annettiin neuvontaa 7 800 yritykselle, ja yhteensä yrityksiin rekrytoitiin noin 4 000 henkilöä. Käytettävissä olevilla seurantamenetelmillä ei ole kuitenkaan arvioitavissa, kuinka moni rekrytointi olisi jäänyt toteutumatta ilman tätä palvelua. Palvelulla pystyttiin kuitenkin mahdollisesti kasvattamaan rekrytointien määrää tai nopeuttamaan rekrytointia tarjoamalla yrityksille tukea ja neuvontaa. Valmennuksen vaikutavuutta seurattaisiin ja arvioitaisiin osana työ- ja elinkeinopalvelujen kokonaisuutta sekä erillisessä arviointiselvityksessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Lehto.

17.05 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia siten, että TE-toimistot voisivat tarjota yrityksille valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Valmennus olisi siihen osallistuvalla yritykselle maksutonta, mikä on todella hyvä. Esityksen tavoitteena on madaltaa yksinyrittäjien ja mikroyritysten rekrytointikynnystä. Lisäksi esityksen tavoitteena on tukea yritysten kasvua ja lisätä työnantajayritysten määrää.

Suomessa on yli 290 000 yritystä, ja näistä 93 prosenttia on alle kymmenen hengen yrityksiä. Koko 2000-luvulla uudet työpaikat Suomessa ovat syntyneet pieniin ja keskisuurisiin yrityksiin. Vuosina 2001—2019 pk-yritykset loivat työpaikkoja yli 160 000 hengelle, ja näistäkin noin puolet syntyivät alle 50 hengen yrityksiin.

Suomen Yrittäjien yksinyrittäjäkyselyyn vuonna 2019 vastanneista yrittäjistä jopa kaksi kolmasosaa ilmoitti olevansa kasvuhakuisia. Kasvua ei kuitenkaan välttämättä haeta ensisijaisesti rekrytoinnin ja työnantajayritykseksi ryhtymisen kautta vaan esimerkiksi verkostoitumalla kumppaneiden kanssa sekä uusia tuotteita ja palveluja lanseeraamalla. Hie-man yli puolet edellä mainittuun kyselyyn vastanneista piti merkittävimpänä kasvua rajoittavana tekijänä sitä, että yrittäjä ei voi lisätä omaa työaikaansa. Seuraavaksi yleisimmäksi syyksi nähtiin työllistämisen kalleus ja siihen liittyvät riskit. Erityisesti yksinyrittäjillä ulkopuolinen tuki ja ohjaus voisivat vähentää koettua riskiä ensimmäiseen rekrytointiin.

Arvoisa puhemies! Suomen Yrittäjien neuvontapuhelimeen tulee vuosittain kymmeniätuhansia yhteydenottoja pienyrittäjiltä, jotka kaipaavat apua työsuhteisiin ja rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. Siksi on perusteltua, että osana julkisia työvoima- ja yrityspalveluita yksin- ja pienyrittäjille tarjotaan maksutonta valmennusta rekrytointiin ja työnantajuuteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkelä.

17.07 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Todettakoon alkuun, että esitys on ilmeisen hyvä ja perusteltu ja tällaiselle on tarvetta. Mutta sitä ihmettelen, miksi itse asiassa tällaisessa asiassa tarvitaan lainsäädäntöä, sitä, että eduskunnan tasolla täytyy säätää tällaisesta ihan selvästä maalaisjärjen käyttämisestä. Eli kun Suomella on perinteisesti ollut sellainen maine, että meillä on aika itseohjautuva yhteiskunta, kykyä terveen järjen ja maalaisjärjen käyttöön, eikä kaikkea tarvitse aina kysyä ylhäältä päin, niin kuin joissain itäisemmissä kulttuureissa, niin miten me olemme päätyneet tällaiseen tilanteeseen, että vaikka tämäkään nyt ei edes aiheuttaisi lisää kustannusvaikutuksia — ei tarvitsisi antaa edes lisää mää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2022 vp

rärahoja — niin tällaisen koulutuksen järjestämiseksi pitäisi säätää erillinen laki? Kuulostaa hyvin erikoiselta ja pistää kysymään, paljonko tällaista tehottomuutta ja byrokratiaa noin ylipäänsä tällä hetkellä on työvoimahallinnossa ja paljonko sitä jää sinne vielä roikumaan, kun tämä selvä epäkohta korjataan. No, hyvä, jos korjataan ja yritykset saavat valmennusta työntekijöiden palkkaamiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen.

17.08 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on kyllä hyvä ja kannatettava. Tässä on kuitenkin huomioitava sellainen näkökulma, että jokin meidän työmarkkinoilamme mättää, kun vuodesta toiseen meillä työnantajayritysten määrä ei lainkaan nouse, vaikka yksinyrittäjien määrä koko ajan on kasvanut. Viimeisessä kymmenessä vuodessa on tullut 40 000—50 000 uutta yksinyrittäjää. Toki heistä osa on sellaisia, että he lähtevätkin siitä, että työllistävät itse itsensä ja myyvät omaa osaamistaan, mutta siellä joukossa on varmasti paljon myös niitä, joilla olisi tavoitteena työllistää ja kasvattaa sitä yritystään, mutta sen kynnyks on niin korkea.

No, tämä on nyt yksi tapa yrittää auttaa tässä asiassa, ja jo aikaisemmin oli myöskin näihin työn sivukuluihin liittyviä asioita. Mutta kyllä jotenkin siinä yrittäjärisikin kohdallakin täytyisi miettiä, onko se ihan kohdallaan, onko se yksinyrittäjälle — vaikka parturille — riski ruveta työnantajaksi. Kun hän ottaa yhden henkilön oman työnsä lisäksi, niin tulee riskit kaikista: tulee riskit sairauslomista, tulee riskit siitä, miten siitä työntekijästä pääsee eroon, jos ei pärjää siinä työtehtävässään, ja monta muuta asiaa tulee vastaan. Tämä on kyllä sellainen kohta, joka meidän pitäisi ymmärtää, että tässä on valtava työllistämispotentiaali. Mutta samaan aikaan jotain on pielessä, jos edes huolimatta siitä, että talous on kasvanut erinomaisesti — kuten tässä pitkän aikaa oli ennen näitä viimeaikaisia vaikeuksia — työnantajayritysten määrä ei ole lainkaan kasvanut. Eli tämä on yksi pieni askel oikeaan suuntaan, mutta pitäisi ottaa isompi kuva vielä siitä, mikä tässä oikeasti mättää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kotiaho, edustaja Kotiaho poissa. — Edustaja Hoskonen.

17.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomessa on lähes 300 000 yritystä, jotka työllistävät puolitoista miljoonaa ihmistä suurin piirtein, ja niistä yrityksistä 93 prosenttia on näitä alle 10 hengen yrityksiä. Aivan kuten ministeri omassa puheenvuorossaan hyvin kuvasi, niiden yksinyrittäjien tukemisestahan tässä on periaatteessa kysymys. Elikkä halutaan, että se yksin yrittävä ihminen saisi valtiovallan taholta tai viranomaisten taholta tukea sille, että hän voisi harkita työvoiman palkkaamista vaikka yhden henkilön verran siihen omaan yhden hengen yritykseensä. Siitähän se kasvu lähtee.

Pidän tätä hallituksen esitystä erittäin hyvänä ja kannatettavana, ja toivoisin tähän lisää vielä sen verran, että kun Sipilän hallituksen aikana poistettiin noin 300 erilaista normia, kevennettiin byrokratiaa, ja yrittäjyyspuolella sitä todella paljon on, niin toivoisin, arvoisa ministeri, sitä tähän. Ymmärrän, että tämän hallituksen esityksen puitteissa sitä ei tietenkään voida tehdä eikä nykyiseen hallitusohjelmaan voi enää tehdä isoja muutoksia olemassa olevan ajan puitteissa, mutta tuleville hallituksille esittäisin toivomuksen, että ihan todellisuudessa meidän pitää purkaa erilaista lupabyrokratiaa tästä maasta ihan oikeasti. Meillä miljardien investoinnit seisovat tulla jonossa sen tautta, kun ei ole lupia, taikka se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2022 vp

joku byrokratian kukkanen estää asian lähtemisen liikkeelle. Siihen tällä yhteiskunnalla ei ole enää varaa.

Toivoisin, että tämä otetaan vakavasti, koska ilman yrittäjyyttä tässä maassa meillä ei pystytä näitä isoja otettuja velkoja koskaan maksamaan pois. Julkiselle puolelle tarvitaan työvoimaa lisää esimerkiksi terveydenhuoltoon, sen me kaikki tiedämme, mutta ei ilman avoimen sektorin vapaita työpaikkoja, jos niitä ei pystytä täyttämään. Sieltä kautta yritykset saisivat omaan taseeseensa kerättyä rahaa ja sitä kautta palkattua uutta työvoimaa ja sitä kautta kertymään verotuloja ja eläkevakuutusmaksuja ja muita yhteiskunnan hyväksi. Ilman tätä yhtälöä, joka toimisi näin, niin kuin sanoin, tätä hyvää kehitystä ei pystytä tässä maassa takaamaan. Yrittäjät ovat tämän maan selkäranka, ja jos avoin sektori voi hyvin, silloin koko Suomi voi hyvin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.